

Slovenska
filharmonija

**Sezona
2025|26**

Takoj

SOS 3

Sodobne
orkestrske
skladbe

15. april 2026 ob 19.30
Cankarjev dom, Gallusova dvorana

Takoj

Orkester Slovenske filharmonije

Zbor Slovenske filharmonije

Michael Wendeborg

dirigent in pianist

Ana Dolžan

koncertna mojstrica

Gioele Andreoli

priprava zbora

ARS

Koncert snema in neposredno prenaša
program Ars – 3. program Radia Slovenija.

Isabel Mundry (1963)

Panorama ciego

Slepa panorama (2001)

I.

II.

III.

IV.

Márton Illés (1975)

Víz-szín-tér

Trije akvareli (2019)

I.

II.

III.

Alex Hren (2002)

Arcing Seeds

Iskreča semena (2025)

Béla Bartók (1881–1945)

Čudežni mandarin, balet, Sz. 73, BB 82
(1918/19, 1924)

Nemška skladateljica **Isabel Mundry** je kompozicijo študirala pri Michaelu Beyerju, Gösti Neuwirthu in Hansu Zenderju, vzporedno je študirala še muzikologijo, umetnostno zgodovino in filozofijo ter obiskovala tečaj računalniške kompozicije na centru IRCAM v Parizu, od leta 1996 pa poučuje glasbeno teorijo v Frankfurtu. Nase je opozorila v devetdesetih letih s serijo komornih del, kmalu nato pa tudi z opero *Vdih*, ki je bila leta 2005 krstno izvedena v Nemški operi v Berlinu. Izrazito široka izobrazba na svojevrsten način odmeva v skladateljičinih delih, ki pogosto stopajo v stik s filmsko umetnostjo, literaturo in arhitekturo, ko podobe in simbole iz drugih umetnosti na specifične načine »prevaja« v glasbo, pri čemer je neredko izrazito pozorna na prostorsko razporejanje zvočnih izvirov.

Iskanje zunajglasbenih motivov je značilno tudi za skladbo ***Panorama ciego*** (*Slepa panorama*). Skladateljici se je zamisel za nekakšen koncert za klavir in orkester porodila ob branju pesniške zbirke *Pesnik v New Yorku* Federica Garcíe Lorce, ki je delo napisal konec tridesetih let 20. stoletja, ko je predaval na Univerzi Columbia v Združenih državah Amerike. V središču pesmi prevladuje občutek izpraznjenosti in anonimnosti, povezanih z življenjem v velemestu, toda bolj kot vsebinski momenti so skladateljico k Lorcovemu delu pritegnile strukturalne poteze. V mnogih pesmih smo namreč priča druženju ritualnih ponovitev in močno ekspresivnih mest, kar pesmi izrazito pomika proti glasbenemu. Lorcov ideal je bila prav združitev pesniškega in glasbenega, zato ne čudi, da je svojo zbirko razumel kot nekakšno simfonijo.

Ob nastajanju dela je imela skladateljica v mislih tudi prvega izvajalca, slavnega pianista Daniela Barenboima, ki bi delo izvedel v dvojni vlogi pianista in dirigenta, kakršno je opravljal že ob svojih legendarnih izvedbah Mozartovih klavirskih

koncertov. Isabel Mundry manjšo orkestrsko zasedbo klasicističnih dimenzij na odru razporeja v dve identični zrcalno postavljeni skupini, ki pogosto vstopata v dramatični dialog, v katerem zvok prehaja iz ene na drugo stran odra, toda skoraj bolj pomemben kot ta prostorski dualizem je kontrast, ki nastaja med ponavljajočimi se vzorci in stalnim spreminjanjem, med statičnostjo in nemiro ter med razvojem in prekinitvijo. Tako so vsi štirje stavki koncerta po Lorcovem zgledu zaznamovani s prehodi med ritualnim ponavljanjem in krajšimi odseki, ki prekinjajo takšne procese.

Madžarski skladatelj **Márton Illés** se je po zgodnjem študiju v rodni Budimpešti izpopolnjeval v kompoziciji, klavirju in glasbeni teoriji v Baslu (prof. Detlev Müller-Siemens) in Karlsruheju (prof. Wolfgang Rihm). Danes redno sodeluje z vsemi največjimi ansambli, specializiranimi za sodobno glasbo (Klangforum Wien, Ensemble Modern, Ensemble Recherche, Ensemble Musikfabrik, Ensemble intercontemporain), njegova solistična dela pa so že izvajali tako priznani solisti, kot so klarinetistka Sabine Meyer, violinistka Patricija Kopačinska in violončelist Nicolas Altstaedt. Illés je nase prvič opozoril s kompozicijsko nagrado Sklada Ernst von Siemens leta 2008, sledila sta še nagrada za najboljšo orkestrsko delo na Festivalu Donaueschingen leta 2017 in nato tudi prestižno naročilo za novo delo Berlinskih filharmonikov.

Glasba Illésa je jasno zavezana dediščini modernizma, kar se kaže v izkoriščanju zelo širokega zvočnega spektra, tudi iskanju razširjenih izvajalskih tehnik. Njegova dela živijo predvsem od najrazličnejših zvočnih tekstur, ki se gostijo in sproščajo ter umeščajo v daljše

processe zvočne transformacije. Toda Illés se tudi jasno zaveda recepcijskih meja modernizma, zato njegove zvočne »pripovedi« ne razkrivajo samo novega materiala, temveč ga skušajo vedno umestiti v kar se da razplasteno, živopisno, tudi izrazito dinamično pokrajino. Vse zapisano velja tudi za orkestrsko delo **Viz-szín-tér** (*Trije akvareli*), del daljšega cikla akvarelov, ki jih je skladatelj domislil za solistične in manjše komorne zasedbe. Ta se jasno razlikuje od skladateljevega drugega cikla, naslovljenega *Rajzok* (*Risbe*), v katerem pridejo do izraza predvsem velike, močne poteze, udejanjene v gostih zvočnih blokih, medtem ko so po skladateljevih lastnih besedah *Akvareli* v teksturah bolj prosojni, bolj lirični in v pogledu oblikovanja zasnovani bolj svobodno rapsodično. Kljub jasnemu kontrastiranju obeh ciklov pa v *Treh akvarelih* še vedno prevladuje predvsem gostota dogodkov. Tako smo priča zgoščanju teksture, v katero s svojimi glissandi, zdrsi, nato tudi vrženimi loki in poki vstopajo godala, ki se jim s tremoli pridružujejo pihala, jasni ritmični utrip pa celoti podeljujejo vstopi tolkal. Sprva še prevladuje fragmentarnost zvočnih otokov, nato pa se proces vse bolj usmerja proti višku. Šele proti koncu skladbe se tekstura prečisti in umiri v sklepni prosojni akord in zadnjo nenadno figuro.

Mladi slovenski skladatelj **Alex Hren** je leta 2021 pričel s študijem kompozicije na ljubljanski Akademiji za glasbo, kjer je študiral pod mentorstvom prof. Uroša Rojka in prof. Vita Žuraja, trenutno pa zaključuje magistrski študij na Visoki šoli za glasbo in ples v Kölnu v razredu prof. Miroslava Srnke. Kljub mladosti so Hrenova dela izvedli že številni ugledni ansambli, med katerimi gre izpostaviti Ensemble Modern, Ensemble Recherche, Komorni godalni orkester Slovenske filharmonije, lansko leto pa

je njegovo prvo orkestrsko delo krstno izvedel Orkester Visoke šole za glasbo iz Kölna v Kölnski filharmoniji v sklopu festivala Acht Brücken. Za svoje delo je leta 2024 prejel študentsko Prešernovo nagrado Akademije za glasbo.

Hren svoj glasbeni jezik podobno kot Illés gradi iz pridobitev modernizma, kar pomeni, da njegova glasba živi od razširjenih izvajalskih tehnik in obvladovanja zvočnih mas, pri čemer tudi on išče programskih stikov z občinstvom. To velja tudi za skladbo **Arcing Seeds** (*Iskreča semena*), ki jo je po skladateljevih besedah navdihnila »vizualna podoba regratove lučke in njen življenjski cikel. Skladba se razvija kot proces rasti, preobrazbe in razpršitve: od začetnega vzgiba in postopnega razpiranja rastline do njenega polnega razcveta. V osrednjem delu se zvočna masa preoblikuje – zlata cvetna faza se zapre in transformira v krhki, srebrni puh. Od tega trenutka naprej orkestrska tekstura postaja vse bolj prosojna in zračna; drobni, a mogočni svetleči delci se razpršijo v prostoru kot semena, ki jih raznaša veter. Skladba se zaključi z občutkom novega začetka, ko iskreča struktura napoveduje vitalno moč ponovnega vznika.«

Madžarski skladatelj **Béla Bartók** sodi med velikane glasbe 20. stoletja, pri čemer pa njegove inovacije niso bile tako manifestativne ali celo revolucionarne, kot je bilo to značilno za drugo dunajsko šolo in Arnolda Schönberga, temveč veliko bolj evolucijske. Sprva je želel prenoviti madžarsko nacionalno glasbo, saj je bil prepričan, da madžarski nacionalni junak Franz Liszt v svojo glasbo v resnici ni ujel pristnega madžarskega duha, temveč glasbo kavarn Budimpešte iz 19. stoletja, v katerih je bila glavna vloga namenjena romskim glasbenikom. »Prava«

pot do ljudske glasbe se je Bartóku odprla po letu 1905, ko je spoznal skladateljskega kolega Zoltána Kodályja. Skupaj sta potovala po različnih krajih in zapisovala ter transkribirala ljudsko gradivo, kar pomeni, da sta bila z njim v živem in neposrednem stiku, zaradi česar sta lahko razvila nov odnos do folklore oziroma do t. i. »kmečke glasbe«. Razumela sta jo kot »naravni fenomen«, ki je lahko vir skladateljskega navdiha šele takrat, ko se znajde v rokah ustvarjalnega genija. Zato se je poudarek iz enostavnega prirejevanja ljudskega gradiva prenesel na obogatitev in tudi prenovo umetnega glasbenega stavka s pomočjo značilnosti ljudskega glasbenega idioma.

Tik po prvi svetovni vojni je Bartók napisal tri glasbeno-scenske enodejanke in se v njih najjasneje približal takrat aktualnim ekspresionističnim trendom, v katerih pozvanjajo tudi ritmična gibkost Stravinskega in orkestracijski prijemi Richarda Straussa. Vse to je značilno za pantomimo **Čudežni mandarin**, ki je nastajala med letoma 1918 in 1919 (orkestracija je bila dokončana štiri leta kasneje) po scenariju madžarskega dramatika Menyhérta Lengyela, skladatelja pa so gotovo pritegnile številne simetrije, skrite v besedilu. Tako je nastalo Bartókovo najradikalnejše delo, ki je doživelo ob krstni izvedbi v Kölnu leta 1926 celo prepoved nadaljnjih izvedb. Uvodna glasba z divjimi ostinati in hrupom velemesta služi kot uvod za prizor v podstrešni sobi, kjer trije zvodniki mlado dekle prisilijo, da v svojo temno kamro vabi mimoidoče, ki jih nato oropajo. Prva žrtev je grabežljivi starec, druga plahi mladenič, kot tretji pa se prikaže mandarin, ki ga Bartók glasbeno portretira s pentatonskim motivom. Mladenka z mandarinom zapeše, a mu, tik preden bi se lahko poljubila, zbeži. Prične se neznosen dir, v katerem zvodniki trikrat poizkušajo mandarina ubiti – najprej ga skušajo zadušiti, nato zabosti,

na koncu pa ga še obesijo. Toda umre lahko šele takrat, ko je potešen njegov nagon v objemu mladenke in njegovo truplo zažari. Zgodbo je seveda treba razumeti na simbolični ravni kot kritiko sodobnega trenutka – zvodniki, ki jih Bartók glasbeno portretira z neusmiljenim ritmom v šestosminskem taktu, poosebljajo krvoločnost civilizacije, mladenka, za katero je značilen interval čiste (!) kvinte (najjasneje izstopi v treh zaporednih zapeljevanjih v figuracijah solističnega klarineta), pa upanje. Znameniti uvod v pantomimo najbolj jasno razkriva Bartókove zglede in lastne rešitve – v postopnem nalaganju raznolikih plasti (lestvice godal, utripajoče osminke pihal, ritmične sinkope pozavn) je zaznati vpliv logike psihološke polifonije Richarda Straussa, lestvice godal so postavljene v posebne moduse, značilne za kmečko glasbo, pihala utripajo v novih, kvartnih harmonijah, trobila pa najavljajo močno asimetrične ritme, ki se zdijo, kot da bi pobegnili iz *Pomladnega obredja* Stravinskega. A fragmentirana struktura, nato pa tudi številna v ritmu napol orgiastična mesta nosijo že povsem jasen Bartókov osebni podpis.

Gregor Pompe

Michael Wendeborg

Foto: Magdalena Höfner

Dirigentu in pianistu **Michaelu Wendeborgu** sta blizu tako klasični repertoar kot sodobna glasba, saj se obeh loteva z enako vneto in predanostjo.

V letošnji sezoni bo dirigiral na festivalu Klangspuren ter vodil ponovitve opere *Razcvet Vita Žuraja* v Frankfurtski operi in prvo izvedbo opere *Wir (Mi)* Sarah Nemtsov v Gledališču Dortmund. Z Ensemble Modern in tenoristom Julianom Prégardienom bo izvajal *Zimsko popotovanje* Franza Schuberta v priredbi Hansa Zenderja, nastopil z zasedbo Klangforum Wien v Tongjeongu in z ansamblom Remix v Portu ter v Berlinu izvedel vsa Brahmsova in Boulezova dela za klavir.

Kot dirigent je že sodeloval s številnimi uglednimi zasedbami, med drugim z Mlado nemško filharmonijo, Mahlerjevimi komornimi orkestrom, ansamblom Askō|Schönberg, zasedbo

Ensemble intercontemporain, Birminghamsko skupino za sodobno glasbo, Sinfonietta iz Basla, Državno kapelo iz Berlina, Estonskim nacionalnim simfoničnim orkestrom, Tokijskim simfoničnim orkestrom in večino nemških radijskih orkestrrov, ter gostoval na Luzernskem, Beethovnovem in Bregenškem festivalu, Münchenskem in Beneškem bienalu ter festivalih Eclat (Stuttgart), Ultraschall (Berlin), Acht Brücken (Köln), Klangspuren (Schwaz) in Wien Modern. Med letoma 2011 in 2018 je bil glasbeni direktor zasedbe Contrechamps iz Ženeve.

Redno se udeležuje tudi kot operni dirigent; njegov repertoar obsega dela Händla, Mozarta, Beethovna, Donizettija, Verdija, Bizeta, Puccinija, Straussa, Wagnerja in Brittna. Med letoma 2020 in 2022 je deloval kot glavni operni dirigent v Halleju, kjer je sicer od leta 2016 zasedal mesto glavnega kapelnika, nastopil pa je tudi že v Berlinski državni in dresdenski Semperjevi operi.

Klavir je študiral pri Markusu Stangeju, Berndu Glemserju in Benedettu Lupu, dirigiranje pa pri Tošijukiju Kamioki. Med študijem je deloval kot Kamiokov asistent v opernem gledališču v Wuppertalu, po dokončanem študiju pa v Narodnem gledališču v Mannheimu, Luzernškem gledališču ter Berlinski državni operi asistiral Danielu Barenboimu, Pierru Boulezu in siru Simonu Rattlu. Poleg tega je kot pianist osvojil vrsto državnih in mednarodnih priznanj ter nastopil na številnih festivalih in z orkestri, ki so jih vodili uveljavljeni dirigenti, ter bil med letoma 2000 in 2005 član zasedbe Ensemble intercontemporain.

FKK 5

Filharmonični
klasični
koncerti

Slovenska
filharmonija

Trevor Pinnock

**7. in 8. maj 2026
ob 19.30**

**Cankarjev dom
Gallusova dvorana**

Spomin na Piso

Orkester Slovenske filharmonije

Zbor Slovenske filharmonije

Mešani pevski zbor

Glasbene matice Ljubljana

***Trevor Pinnock* dirigent**

***Lauryna Bendžiūnaitė* sopran**

***Mojca Bitenc Križaj* sopran**

***Mauro Peter* tenor**

Haydn | Mozart | Mendelssohn

Hvala, ker nas podpirate.

Erazem Žganjar
flavtist

 Zavod
Vse bo v redu

 europlakat

DELO

MØBILIZE
FINANCIAL SERVICES

HITRADIO
center

SiolNET.

in2

mladi-upi.si

 COMTRADE
SYSTEM INTEGRATION

 GENEPLANET

Maj 2026

FKK 5

Spomin na Piso

7. in 8. maj 2026 ob 19.30

Cankarjev dom, Gallusova dvorana

Zbor in Orkester Slovenske filharmonije

Mešani pevski zbor

Glasbene matice Ljubljana

Trevor Pinnock *dirigent*

Lauryna Bendžiūnaitė *sopran*

Mojca Bitenc Križaj *sopran*

Mauro Peter *tenor*

Spored:

Joseph Haydn: Te Deum | *Tebe Boga hvalimo*
v C-duru, Hob. XXIIIc:1

Wolfgang Amadeus Mozart:

Simfonija št. 25 v g-molu, KV 183

Felix Mendelssohn Bartholdy:

Simfonija št. 2 v B-duru, op. 52, »Slavospev«

PVC 5

Predružačenja

10. maj 2026 ob 19.30

Slovenska filharmonija, Dvorana Marjana Kozine

Linard Vrielink *tenor*

Andrés Moreno García *tenor*

Jaka Mihelač *bariton*

Adam Kutny *bariton*

Erik Rosenius *bas*

Spored: **Bach, Vrielink, Szamotulski, Stenhammar,**
Reger, Sullivan, Simoniti

SIM 4

Predstavitev skladb *Portreti Marilyn Monroe* Bricea Pauseta in *Automatones* Vito Žuraja

16. maj 2026 ob 11.00

Slovenska filharmonija, Dvorana Marjana Kozine

Orkester Slovenske filharmonije

Emilio Pomarico *dirigent*

Brice Pauset, Vito Žuraj *skladatelja*

Urška Rihtaršič, Aleš Šteger *povezovalca*

SOS 4

Marilyn Monroe

20. maj 2026 ob 19.30

Cankarjev dom, Gallusova dvorana

Orkester Slovenske filharmonije

Emilio Pomarico *dirigent*

Marianne Croux *sopran*

Shizuyo Oka *basetni rog*

Céline Steiner *viola d'amore*

Spored:

Luigi Dallapiccola:

Three questions with two answers

Tri vprašanja z dvema odgovoroma (1962)

Brice Pauset:

Portraits of Marilyn Monroe

Portreti Marilyn Monroe (2022–2025)

Vito Žuraj: *Automatones* (2023)

Niccolo Castiglioni:

Caractères | *Karakterji* (1964)

Slovenska
filharmonija

www.filharmonija.si

Slovenska filharmonija
Orkester Slovenske filharmonije
Zbor Slovenske filharmonije

Kongresni trg 10
1000 Ljubljana
T +386 1 2410 800
E info@filharmonija.si
www.filharmonija.si

Ustanoviteljica Slovenske filharmonije je
Vlada Republike Slovenije. Dejavnost Slovenske
filharmonije financira Ministrstvo za kulturo.

generalni pokrovitelj
koncertne sezone 2025/26

Pokrovitelja in donatorja azijskega gostovanja:

generalna pokroviteljica
azijskega gostovanja

Pokrovitelj:

Donatorja:

Partner:

Medijski pokrovitelji:

Sio1NET.

Koncertni list Slovenske filharmonije
Sodobne orkestrske skladbe – SOS 3

Izdala: Slovenska filharmonija

Direktor Slovenske filharmonije in
umetniški vodja OSF: Matej Šarc

Umetniški vodja ZSF: Sebastjan Vrhovnik

Avtor spremne besede: Gregor Pompe

Jezikovni pregled: Ana Kodelja

Oblikovanje: Arih Dinamik, d. o. o.

Prelom: Vlado Trifkovič

Ljubljana, april 2026

Redakcija koncertnega lista je bila končana
13. aprila 2026.

ISSN 2350-5117

Če želite prejemati redna e-obvestila
o programu Slovenske filharmonije,
sporočite svoj e-naslov na
info@filharmonija.si.

Slovenska filharmonija –
Academia philharmonicorum

@slofilharmonija

ISSN 2350-5117